

Διάλεξη 12: Δέντρα II - Δυαδικά Δέντρα

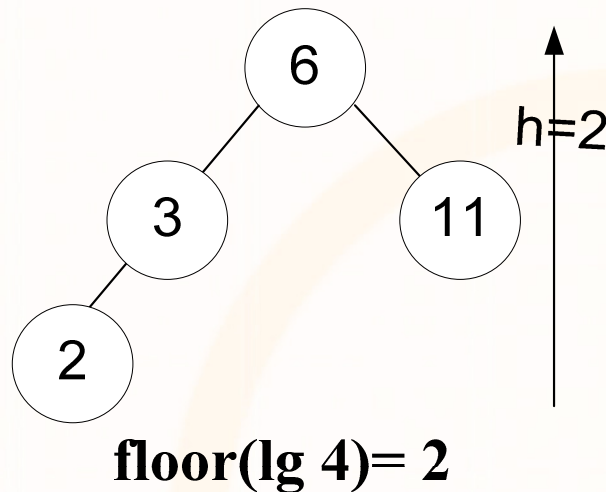
Στην ενότητα αυτή θα μελετηθούν τα εξής επιμέρους θέματα:

- Δυαδικά Δένδρα
- Δυαδικά Δένδρα Αναζήτησης (ΔΔΑ)
- Εύρεση Τυχαίου, Μέγιστου, Μικρότερου στοιχείου
- Εισαγωγή στοιχείου
- Διαγραφή Μικρότερου και Τυχαίου στοιχείου
- Σύγκριση 2 ΔΔΑ, Διάσχιση

Διδάσκων: Παναγιώτης Ανδρέου

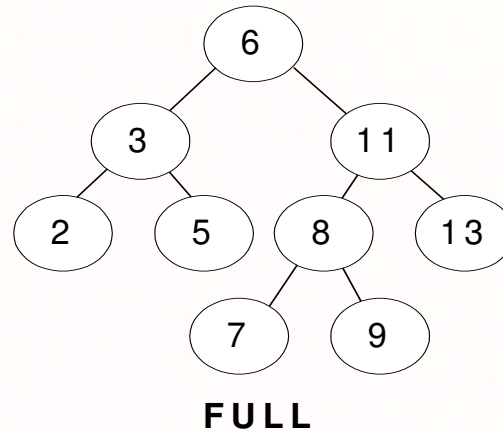
Δυαδικά Δένδρα

- Ένα δένδρο είναι **δυαδικό** αν όλοι οι κόμβοι του έχουν **βαθμό** ≤ 2 .
Ορισμός: Δυαδικό δένδρο λέγεται ένα δένδρο το οποίο :
 - είτε είναι κενό,
 - ή αποτελείται από μια **ρίζα** και **δύο δυαδικά υπόδενδρα**. Αναφερόμαστε στα δύο υποδένδρα ως το **αριστερό** και το **δεξιό υπόδενδρο**.
- Το ύψος ενός δυαδικού δένδρου με n κόμβους μπορεί να είναι το πολύ : $n-1$ (**συνδεδεμένη λίστα**) και το λιγότερο $\lfloor \lg n \rfloor$.

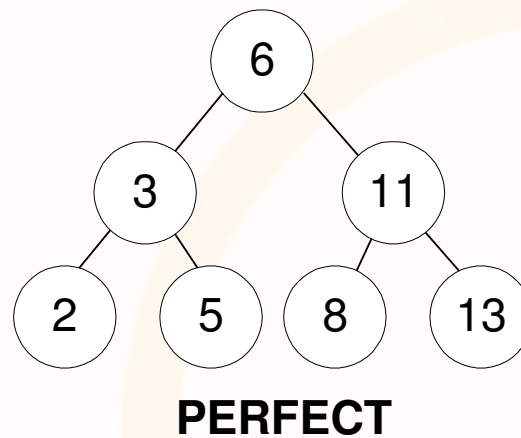

Δυαδικά Δένδρα (συν.)

- Ένα δυαδικό δένδρο είναι **γεμάτο (full)**, αν κάθε εσωτερικός του κόμβος έχει δύο απογόνους.

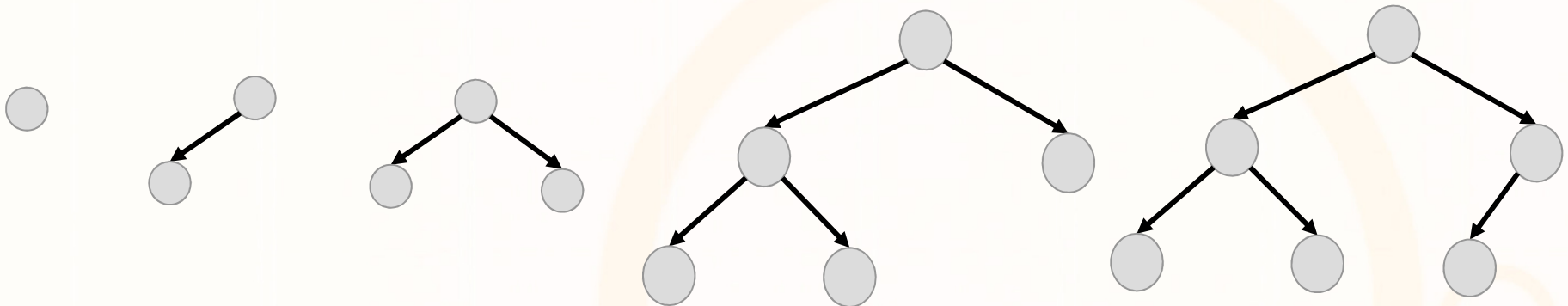

- Ένα δυαδικό δένδρο είναι **τέλειο (perfect)**, αν είναι γεμάτο και όλα τα φύλλα έχουν το ίδιο βάθος.

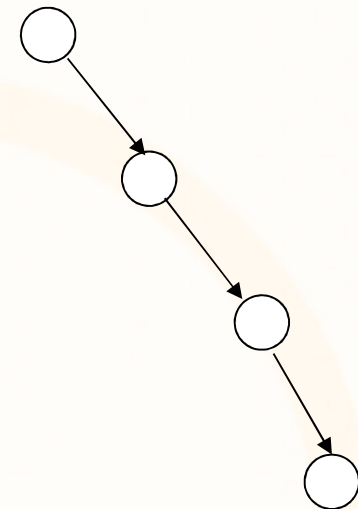
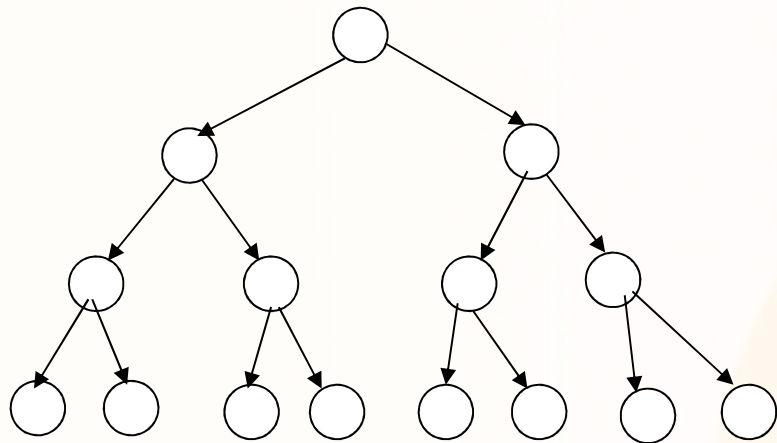
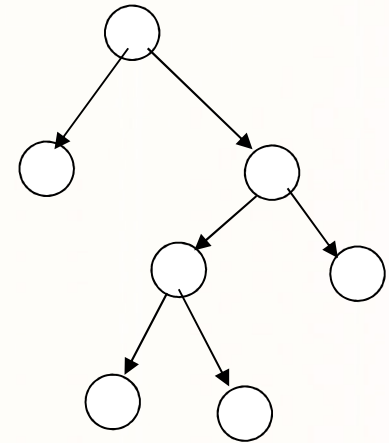
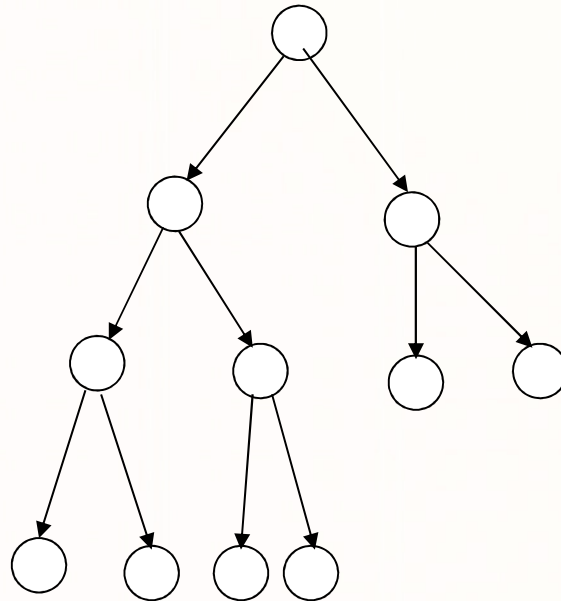
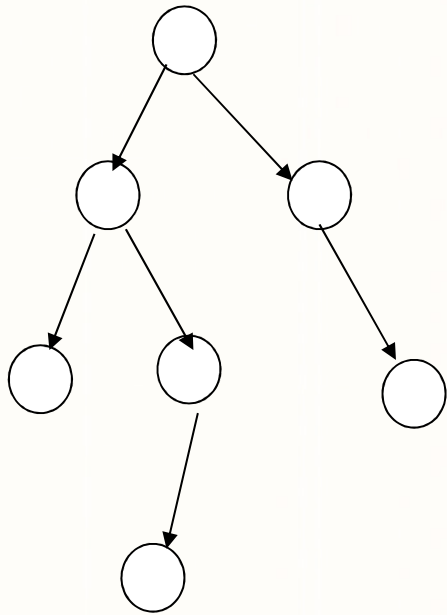

Δυαδικά Δένδρα (συν.)

- Ένα δυαδικό δένδρο είναι **πλήρες** (complete) αν Αναδρομικός Ορισμός
 - έχει ύψος 0 και ένα κόμβο,
 - έχει ύψος 1 και η ρίζα του έχει είτε δύο παιδιά είτε ένα αριστερό παιδί.
 - έχει ύψος h και η ρίζα του έχει ένα τέλειο αριστερό υπόδενδρο ύψους $h-1$ και ένα πλήρες δεξιό υπόδενδρο ύψους $h-1$,
ή
ένα πλήρες αριστερό υπόδενδρο ύψους $h-1$ και ένα τέλειο δεξιό υπόδενδρο ύψους $h-2$.

Παραδείγματα Δυαδικά Δένδρα

Θεώρημα

1. Ένα γεμάτο δυαδικό (μη άδειο) δένδρο με n εσωτερικούς κόμβους, έχει $n+1$ φύλλα.
2. Κάθε δυαδικό δένδρο με n κόμβους έχει $n+1$ null δείκτες

Απόδειξη (2) με τη μέθοδο της μαθηματικής επαγωγής:

Βάση της επαγωγής: $n = 0$

Το δένδρο αποτελείται από ένα NULL δείκτη και το ζητούμενο έπεται.

Υπόθεση της επαγωγής: Έστω ότι κάθε δυαδικό δένδρο με k κόμβους, $k < m$, έχει $k+1$ NULL δείκτες.

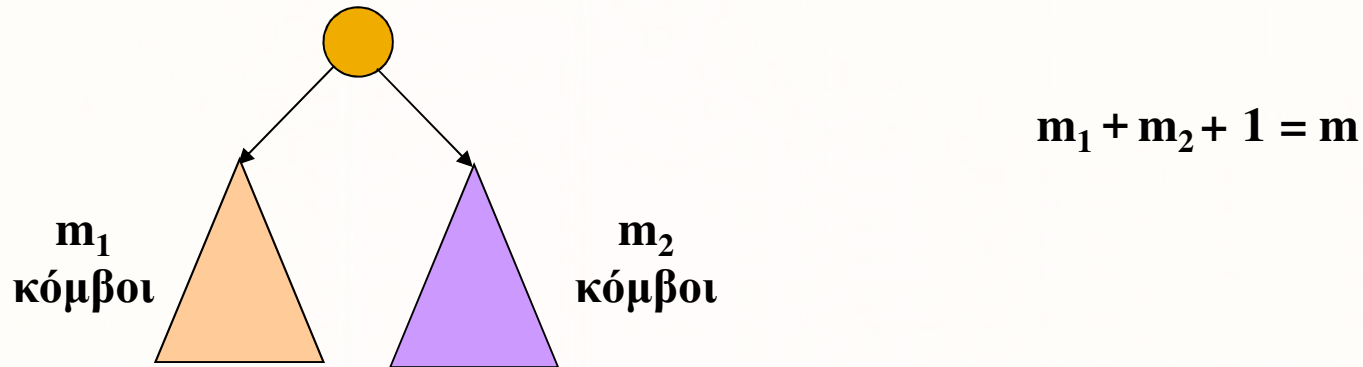
Βήμα της επαγωγής:

Έστω δυαδικό δένδρο με m κόμβους.

Θέλουμε να δείξουμε πως περιέχει $m+1$ NULL δείκτες.

Θεώρημα

Ένα οποιοδήποτε δυαδικό δένδρο έχει την πιο κάτω μορφή:

Ο αριθμός NULL δεικτών του δένδρου είναι
= ο αριθμός NULL δεικτών του αριστερού υποδένδρου
+
ο αριθμός NULL δεικτών του δεξιού υποδένδρου
= {από την υπόθεση της επαγωγής και αφού $m_1, m_2 < m$ }
 $(m_1 + 1) + (m_2 + 1) = (m_1 + m_2 + 1) + 1$
= $m + 1$

Αναπαράσταση Δένδρων στη Μνήμη

- Αφού κάθε κόμβος σε ένα δυαδικό δένδρο έχει το πολύ δύο παιδιά, μπορούμε να κρατούμε δείκτες στο καθένα από αυτά.
- Δηλαδή, ένας κόμβος μπορεί να υλοποιηθεί ως μια εγγραφή **TreeNode** με τρία πεδία (παρόμοια με κόμβο διπλά συνδεδεμένης λίστας).

1. **key**, όπου αποθηκεύουμε το κλειδί του κόμβου,
2. **left**, τύπου pointer, ο οποίος δείχνει το αριστερό, υπόδενδρο που ριζώνει στον συγκεκριμένο κόμβο, και
3. **right**, τύπου pointer, ο οποίος δείχνει το δεξιό υπόδενδρο που ριζώνει στον συγκεκριμένο κόμβο.
4. ... διάφορα άλλα χρήσιμα στοιχεία

```
private class TreeNode<E> {  
    E key;  
    BinaryTreeNode<E> left;  
    BinaryTreeNode<E> right;  
  
    //other useful fields  
    boolean isLeaf, isInternal,  
            isRoot;  
    Object data;    // data  
  
    BinaryTreeNode(E key){  
        this.key = key;  
        this.left = null;  
        this.right = null;  
    }  
}
```


Αναπαράσταση Δένδρων στη Μνήμη (συν.)

- Έτσι, ένα δυαδικό δένδρο υλοποιείται ως ένα δείκτης προς τη ρίζα του δένδρου, δηλαδή μία αναφορά σε εγγραφή τύπου **TreeNode**.
- Επίσης μπορεί να υλοποιηθεί σαν μία ξεχωριστή δομή **Tree** η οποία να περιλαμβάνει και πληροφορίες όπως μέγεθος, ύψος, κ.τ.λ.
- Παρόμοια με Λίστες, Στοίβες, Ουρές, κτλ.

```
public class
Tree<E extends Comparable>{

    private class TreeNode<E>
    {...}

    private BinaryTreeNode<E> head;
    private int size;
    private int height;

    public void makeEmpty() {
        this.head=null;
        this.size=0;
    }

    public boolean isEmpty() {
        return this.size==0;
    }

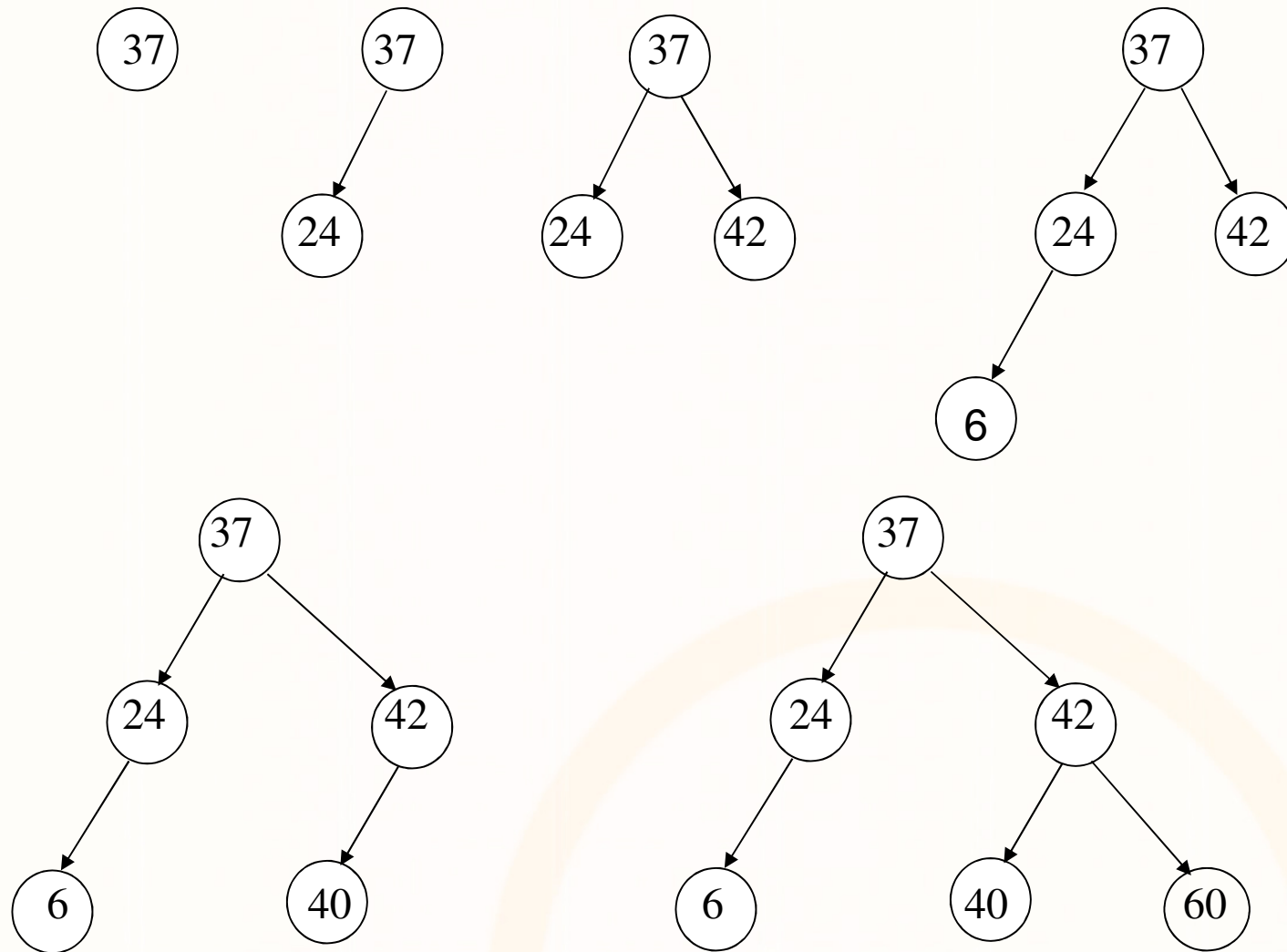
    public int size() {
        return this.size;
    }

    ...
}
```

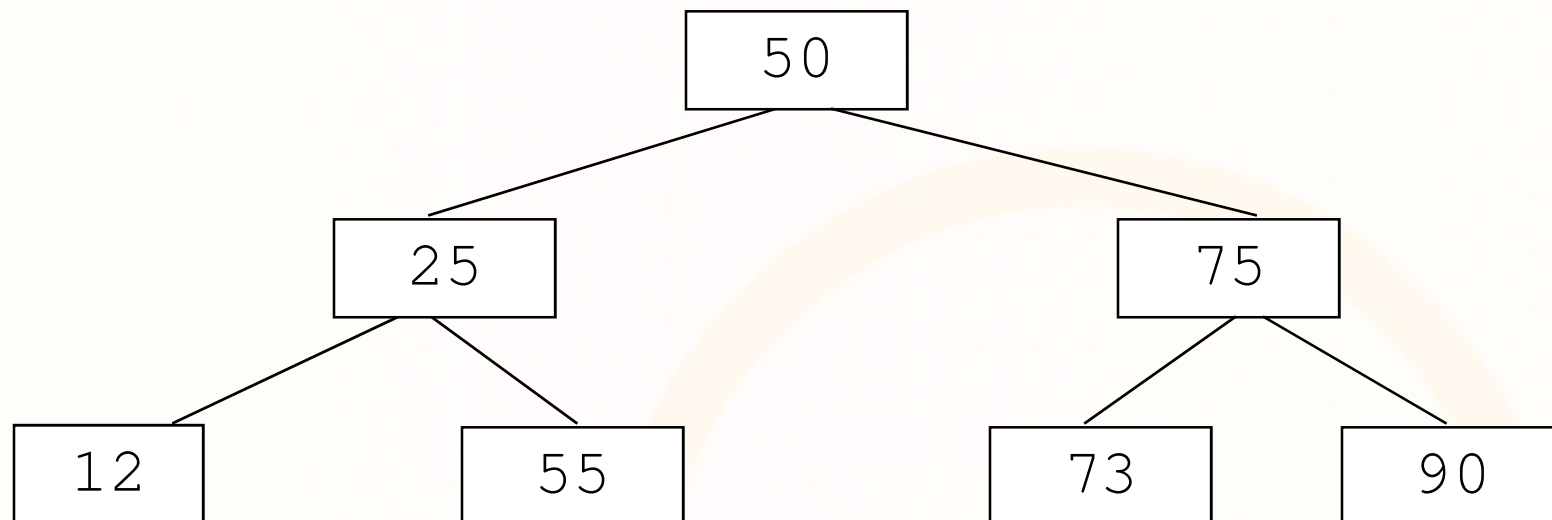
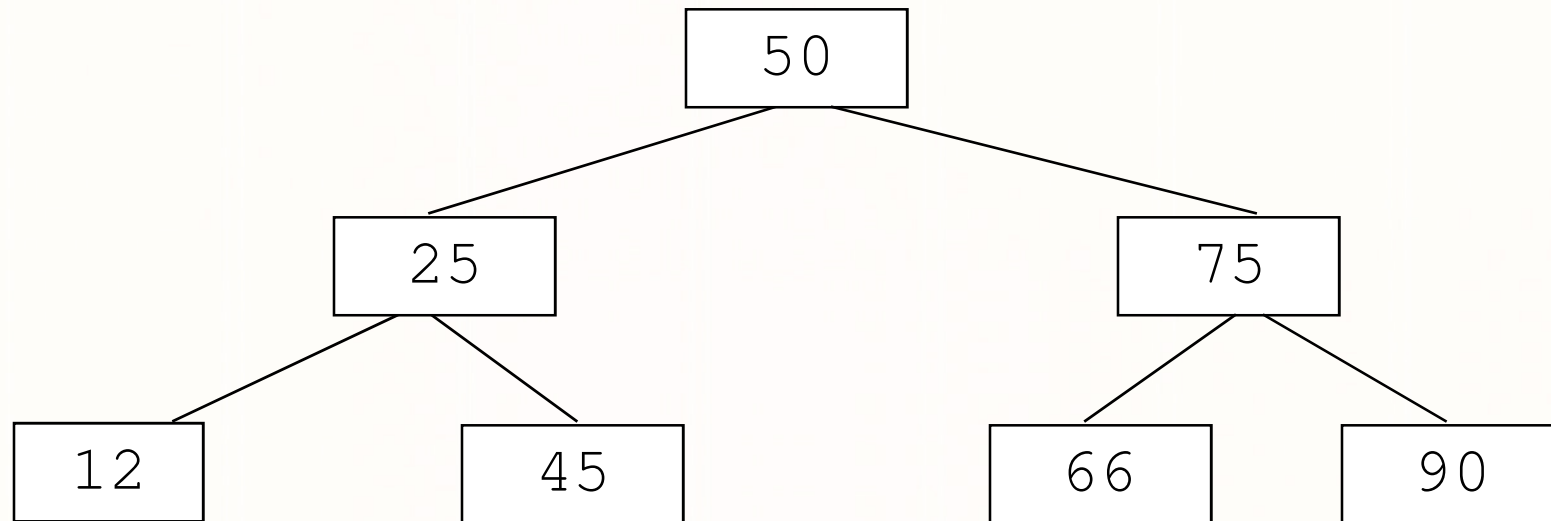
Δυαδικά Δένδρα Αναζήτησης ΔΔΑ (Binary Search Trees)

- Το πιο σημαντικό πλεονέκτημα της χρήσης δυαδικών δένδρων η αποδοτική αναζήτηση σε ένα σύνολο στοιχείων
- Υποθέτουμε την ύπαρξη μιας σχέσης στο σύνολο των στοιχείων που επεξεργαζόμαστε, έστω τη σχέση $<$ πάνω στο σύνολο των ακεραίων.
- Ένα **δυαδικό δένδρο αναζήτησης (ΔΔΑ)** είναι ένα δυαδικό δένδρο κάθε κόμβος u του οποίου ικανοποιεί τα εξής:
 1. τα κλειδιά του αριστερού υποδένδρου του u είναι μικρότερα από το κλειδί του u
 2. τα κλειδιά του δεξιού υποδένδρου του u είναι μεγαλύτερα (ή ίσο) από το κλειδί του u .

Παράδειγμα Κτισίματος ενός ΔΔΑ

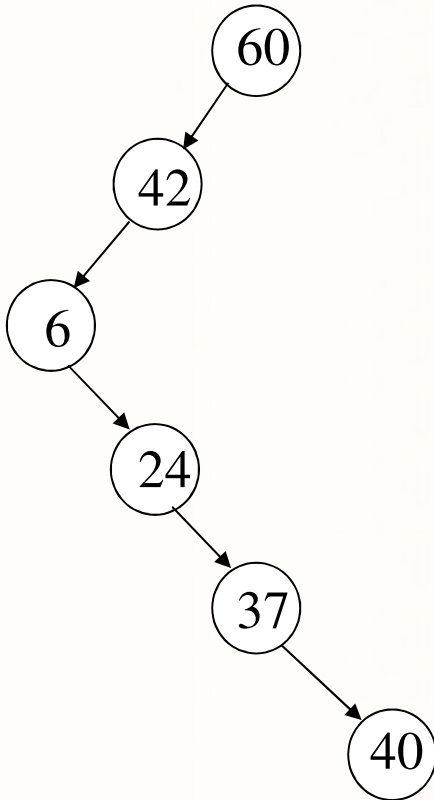

Είναι αυτά ΔΔΑ; (μόνο τα κλειδιά εμφανίζονται)

Κτίζοντας ένα ΔΔΑ

Δένδρο με τα ίδια στοιχεία τοποθετημένα με διαφορετική σειρά: 60, 42, 6, 24, 37, 40.

Ποιο είναι το χειρότερο σενάριο?
Οι τιμές εισόδου φθάνουν με την ακόλουθη σειρά
60,42,40,37,24,6 (φθίνουσα σειρά)
ή
6,24,37,40,42,60 (αύξουσα σειρά)
Αυτές οι δυο τιμές εισόδου παράγουν μια
συνδεμένη λίστα

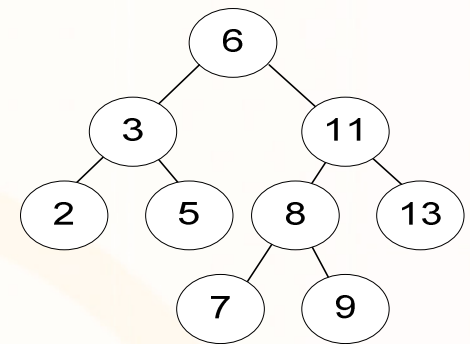
Διαδικασία Εύρεσης Τυχαίου Στοιχείου

- Απλή αναδρομική στρατηγική: συγκρίνουμε το στοιχείο που μας ενδιαφέρει α με το στοιχείο της ρίζας του δένδρου β (αν υπάρχει) και
 1. αν $\alpha = \beta$, σταματούμε,
 2. αν $\alpha < \beta$, προχωρούμε στο **αριστερό** υπόδενδρο,
 3. αν $\alpha > \beta$ προχωρούμε στο **δεξιό** υπόδενδρο.

- Χρόνος Εκτέλεσης;

- **Χείριστη Περίπτωση:** $O(h)$ όπου h το ύψος του δέντρου, $O(n)$ αν το δέντρο είναι λίστα

- **Μέση Περίπτωση:** $O(\log_2 n)$ αν το δέντρο είναι ισοζυγισμένο

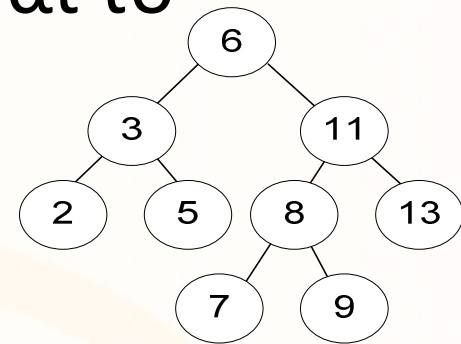
Διαδικασία Εύρεσης Τυχαίου Στοιχείου: Υλοποίηση

```
public BinaryTreeNode<E> find(E key) {
    return this.find(key, this.head);
}

private BinaryTreeNode<E> find(E key, BinaryTreeNode<E> node) {
    if(node==null){
        return null;
    }
    else if (key.compareTo(node.key) == 0) {
        return node;
    }
    else if (key.compareTo(node.key) < 0) {
        return find(key, node.left);
    }
    else {
        return find(key, node.right);
    }
}
```

Διαδικασία Εύρεσης Ελαχίστου/Μεγίστου στοιχείου

- **Στόχος:** να επιστραφεί ο κόμβος που περιέχει το μικρότερο (μεγαλύτερο) κλειδί στο δένδρο.
- **Αλγόριθμος:** Ξεκινάμε από τη ρίζα και πηγαίνουμε αριστερά (δεξιά) όσο υπάρχει ένα αριστερό (δεξιό) παιδί. Το σημείο που σταματάμε είναι το μικρότερο (μεγαλύτερο) στοιχείο.

- Χρόνος Εκτέλεσης;
 - Παρόμοια με find

Διαδικασία Εύρεσης Ελαχ./Μεγίστ.: Υλοποίηση

```
public E findMin(){
    BinaryTreeNode<E> tmp = this.findMin(this.head);
    if(tmp!=null)
        return tmp.key;
    return null;
}

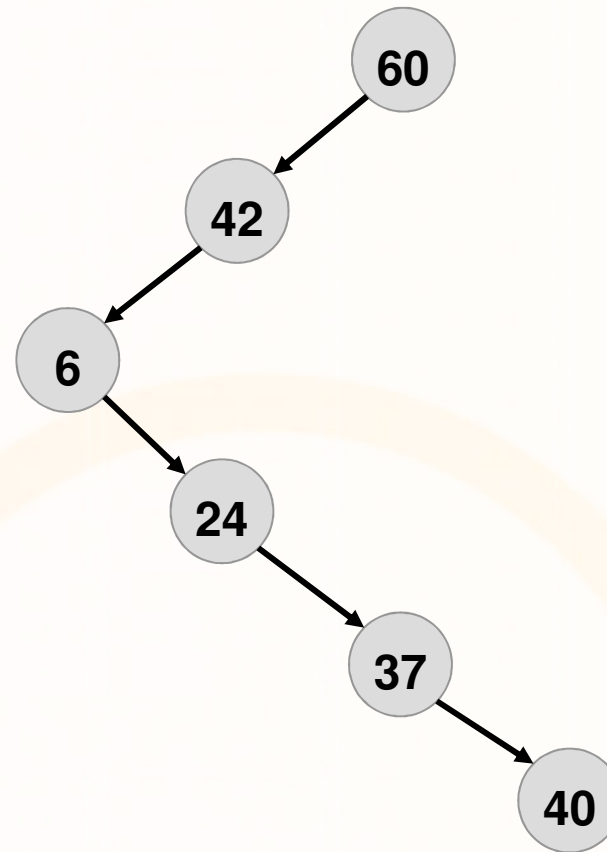
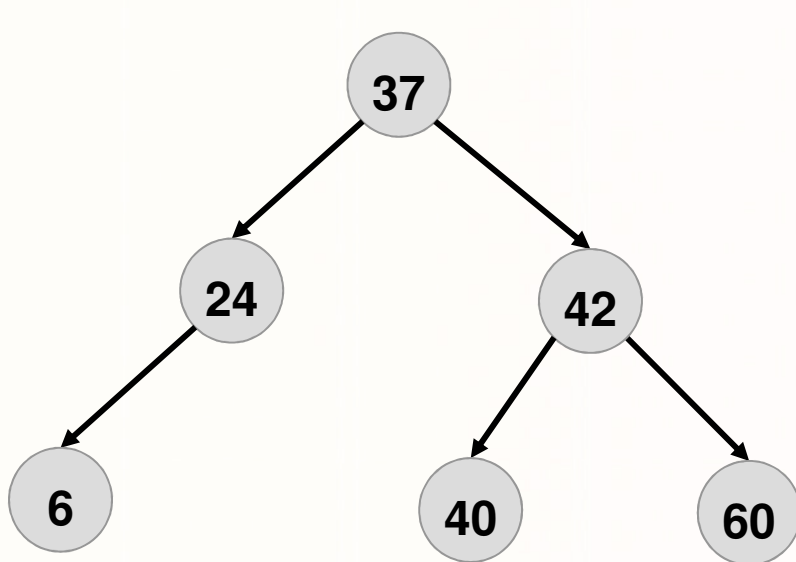
public BinaryTreeNode<E> findMin(BinaryTreeNode<E> node){
    if(node!=null)
        while(node.left!=null)
            node = node.left;
    return node;
}
```

Διαδικασία Εισαγωγής

- Σημαντικό: παίζει ρόλο η σειρά εισαγωγής
- Παραδείγματα

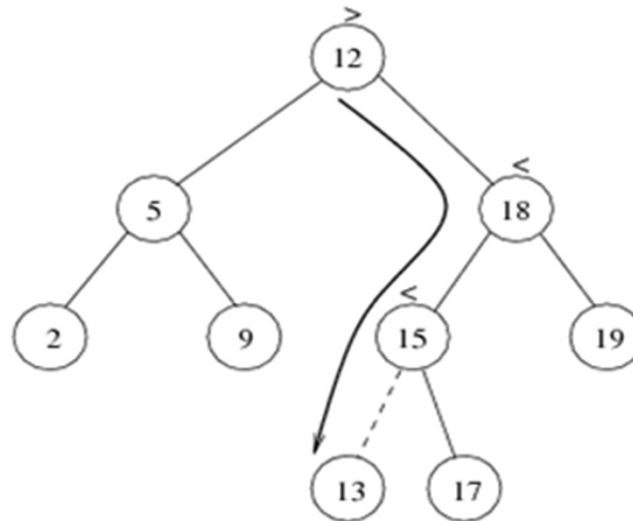
A. Εισαγωγή 37, 24, 42, 6, 40, 60

B. Εισαγωγή 60, 42, 6, 24, 37, 40

Διαδικασία Εισαγωγής Κόμβου

- Διασχίζουμε το δέντρο, όπως θα κάναμε με τη find
- Εάν το X βρεθεί, δεν κάνουμε καμία ενέργεια
- Διαφορετικά, εισάγουμε το X στο τελευταίο σημείο του μονοπατιού που διασχίστηκε

- Χρονική πολυπλοκότητα = $O(h - \text{ύψος του δένδρου})$

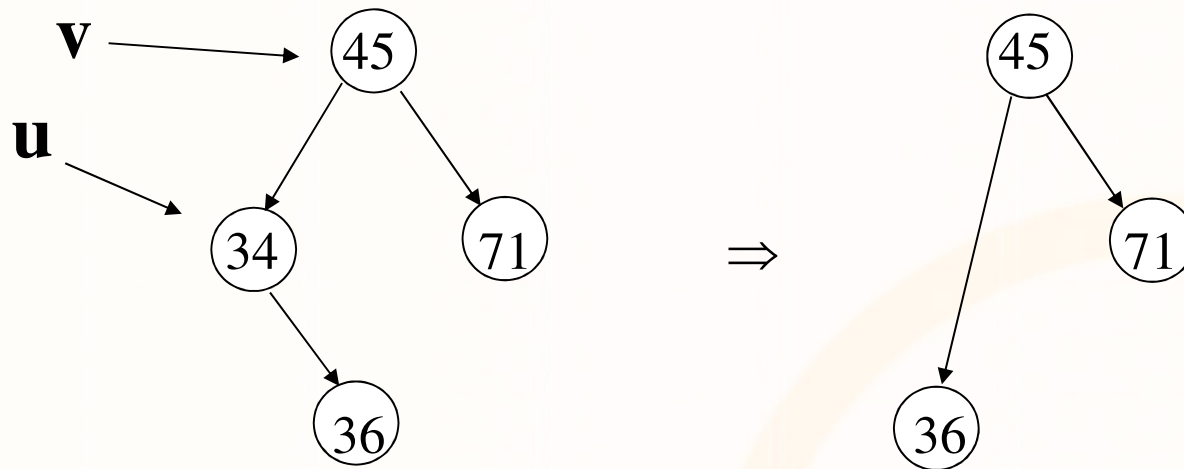
Διαδικασία Εισαγωγής Κόμβου: Υλοποίηση

```
public void insert(E key) {
    this.head = this.insert(key, this.head);
    this.size++;
}

private BinaryTreeNode<E> insert(E key, BinaryTreeNode<E> node) {
    if(node==null){
        node = new BinaryTreeNode<E>(key);
    }
    else if (key.compareTo(node.key) < 0) {
        node.left = insert(key, node.left);
    }
    else if (key.compareTo(node.key) > 0) {
        node.right = insert(key, node.right);
    }
    return node;
}
```

Εξαγωγή του μικρότερου κόμβου – DeleteMin()

1. Ακολουθούμε τους αριστερούς δείκτες όσο μπορούμε, φθάνοντας στον κόμβο με το μικρότερο στοιχείο, u .
2. Βρίσκουμε τον πατέρα v του u και αλλάζουμε τον αριστερό δείκτη του v ώστε να δείχνει στο δεξιό παιδί του u .

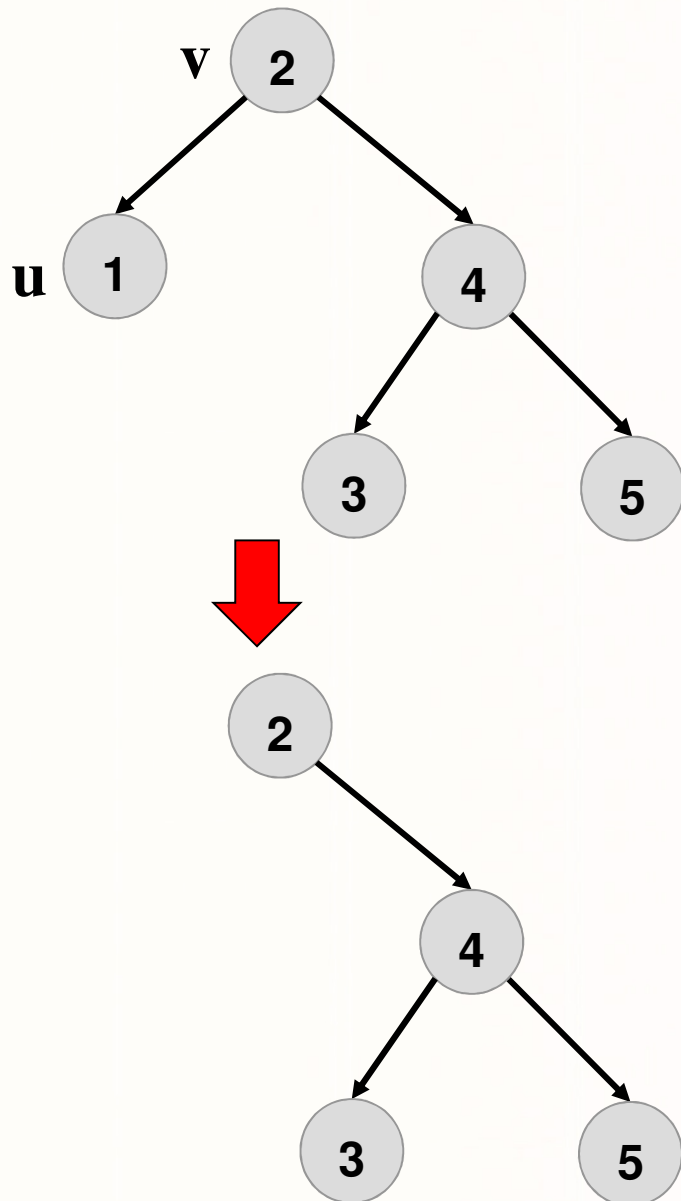
Διαδικασία Διαγραφής Στοιχείου

Για να αφαιρέσουμε ένα κλειδί i από ένα ΔΔΑ:

1. Βρίσκουμε τον κόμβο u που περιέχει το i . Ας υποθέσουμε πως v είναι ο πατέρας του u .
2. Αν u είναι φύλλο, τότε αλλάζουμε τον δείκτη του v που δείχνει στο u , ώστε να γίνει null.
3. Αν ο u έχει ένα παιδί, τότε αλλάζουμε τον δείκτη του v που δείχνει τον u , ώστε να δείχνει στο παιδί του u .
4. Αν ο u έχει δύο παιδιά,
 - αλλάζουμε το κλειδί του u ώστε να γίνει το μικρότερο από τα κλειδιά όλων των απογόνων του που έχουν κλειδιά μεγαλύτερα του i .
 - καλούμε τη μέθοδο deleteMin στο δεξιό παιδί του u .

Παραδείγματα Διαγραφής Στοιχείου

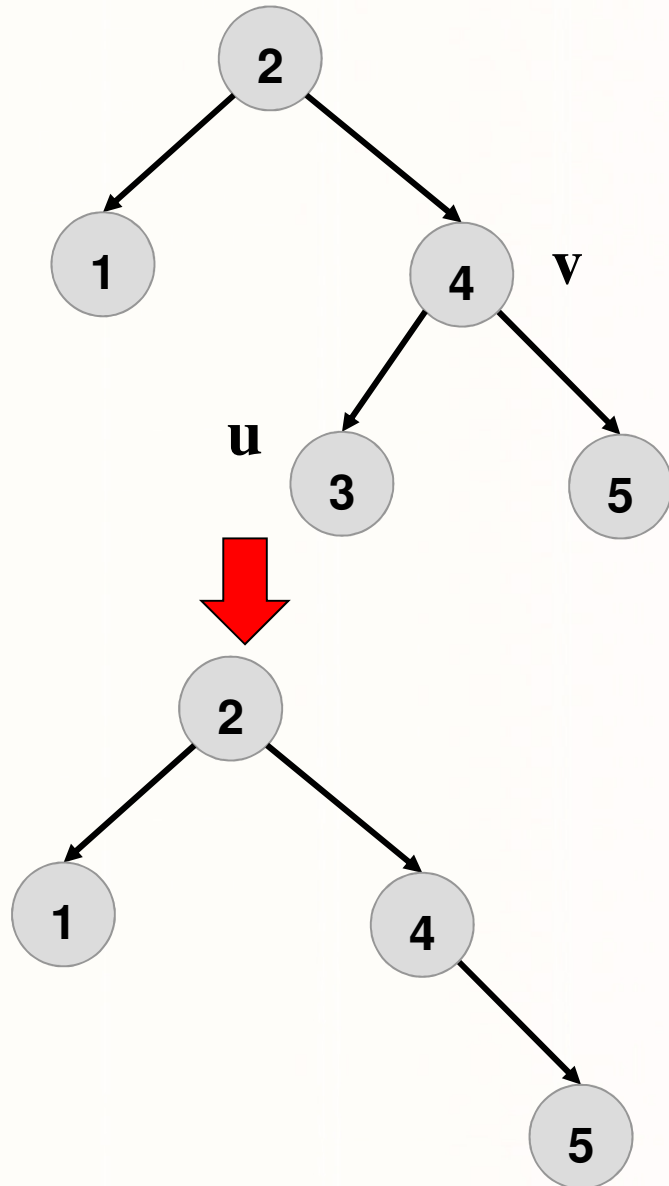
Διαγραφή του 1

1. Βρίσκουμε τον κόμβο u που περιέχει το i . Ας υποθέσουμε πως v είναι ο πατέρας του u .
 - 2: μετακίνηση αριστερά
 - 1: τέλος αναζήτησης
2. Αν u είναι φύλλο, τότε αλλάζουμε τον δείκτη του v που δείχνει στο u , ώστε να γίνει null.
 - $v.left = null$

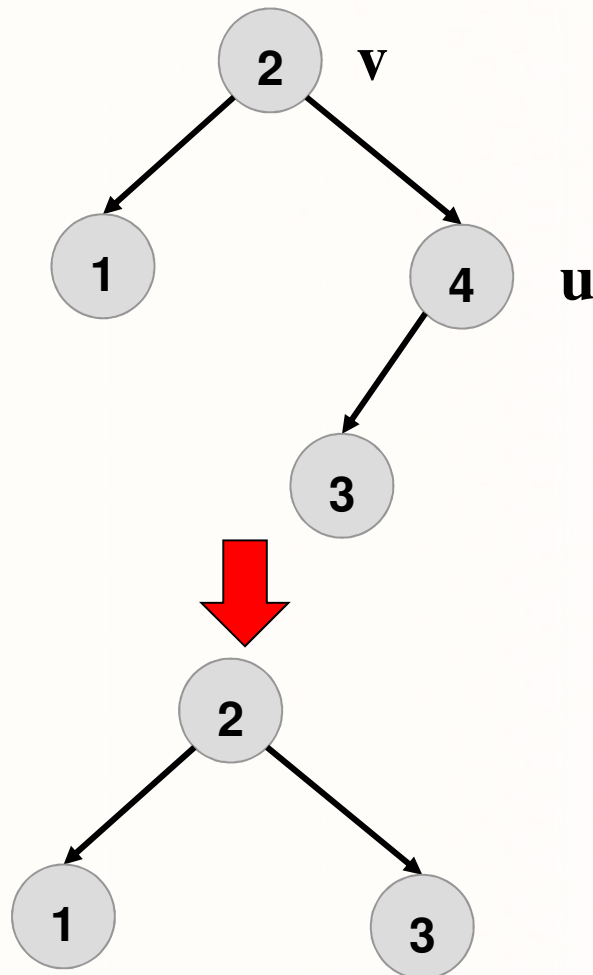
Παραδείγματα Διαγραφής Στοιχείου

Διαγραφή του 3

1. Βρίσκουμε τον κόμβο u που περιέχει το i . Ας υποθέσουμε πως v είναι ο πατέρας του u .
 - 2: μετακίνηση δεξιά
 - 4: μετακίνηση αριστερά
 - 3: τέλος αναζήτησης
2. Αν u είναι φύλλο, τότε αλλάζουμε τον δείκτη του v που δείχνει στο u , ώστε να γίνει null.
 - $v.\text{left} = \text{null}$

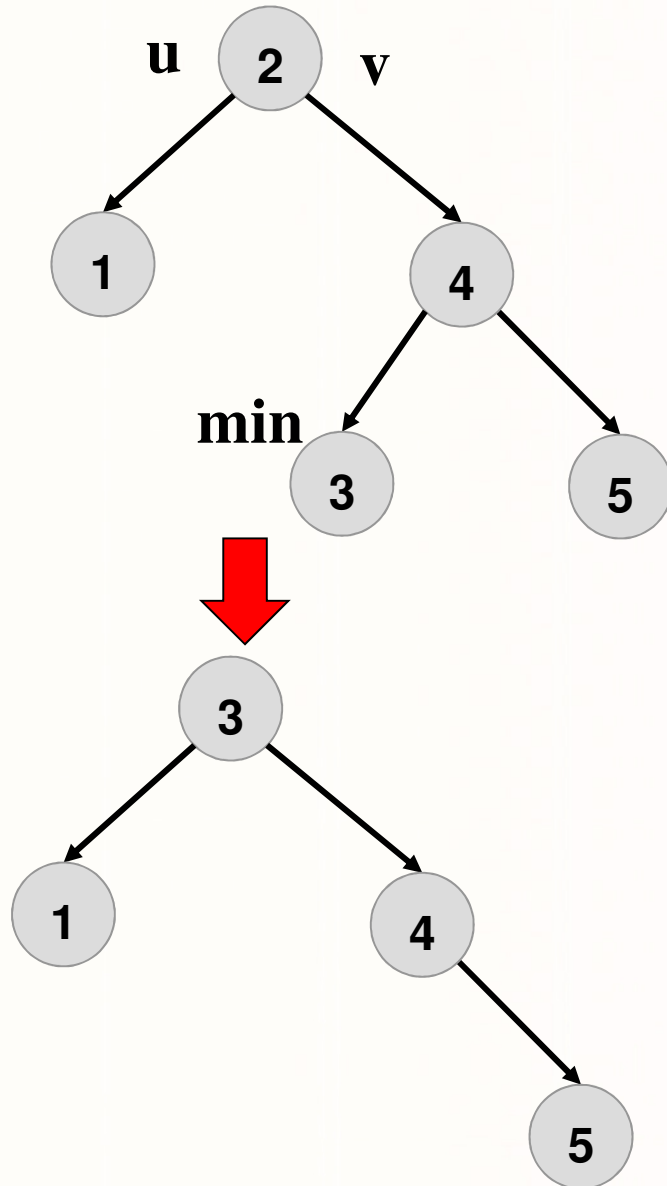
Παραδείγματα Διαγραφής Στοιχείου

Διαγραφή του 4

1. Βρίσκουμε τον κόμβο u που περιέχει το i . Ας υποθέσουμε πως v είναι ο πατέρας του u .
 - 2: μετακίνηση δεξιά
 - 4: τέλος αναζήτησης
- ~~2. Αν u είναι φύλλο, τότε αλλάζουμε τον δείκτη του v που δείχνει στο u , ώστε να γίνει null.~~
3. Αν ο u έχει ένα παιδί, τότε αλλάζουμε τον δείκτη του v που δείχνει τον u , ώστε να δείχνει στο παιδί του u .
 - $v.right = u.left$;

Παραδείγματα Διαγραφής Στοιχείου

Διαγραφή του 2

1. Βρίσκουμε τον κόμβο u που περιέχει το i . Ας υποθέσουμε πως v είναι ο πατέρας του u .
 - 2: τέλος αναζήτησης
- ~~2. Αν u είναι φύλλο, ...~~
- ~~3. Αν ο u έχει ένα παιδί, ...~~
4. Αν ο u έχει δύο παιδιά,
 - αλλάζουμε το κλειδί του u ώστε να γίνει το μικρότερο από τα κλειδιά όλων των απογόνων του που έχουν κλειδιά μεγαλύτερα του i .
 - καλούμε τη μέθοδο `deleteMin` στο δεξιό παιδί του u .

Άσκηση

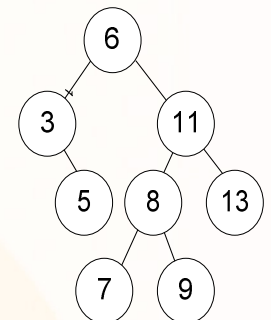
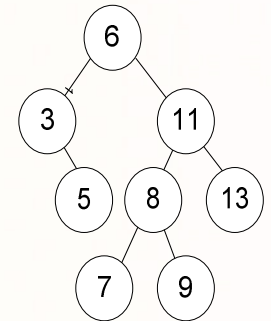
- Υλοποιήστε τον κώδικα διαγραφής στοιχείου σε δυαδικά δέντρα αναζήτησης

Σύγκριση Δυαδικών Δένδρων

Η σύγκριση 2 ΔΔΑ επιτυγχάνεται μην διάσχιση του κάθε κόμβου αναδρομικά. Αν όλοι οι κόμβοι έχουν το ίδιο κλειδί τότε επιστρέφει “true” και “false” στην αντίθετη περίπτωση

```
public boolean sameTree(BinaryTree<E> t) {  
    return this.sameTree(this.head, t.head);  
}
```

```
private boolean sameTree(BinaryTreeNode<E> a, BinaryTreeNode<E> b) {  
    // και τα δυο δένδρα είναι κενά => άρα επιστρέφουμε true  
    if (a == null && b == null)  
        return true;  
  
    // και τα δυο δένδρα δεν είναι κενά - συγκρίνουμε τις ρίζες τους  
    else if (a != null && b != null)  
        return ((a.key.compareTo(b.key) == 0)  
                && sameTree(a.left, b.left)  
                && sameTree(a.right, b.right));  
  
    // το ένα εκ των δυο υπό-δένδρων είναι κενό => επιστρέφουμε false  
    else  
        return false;  
}
```

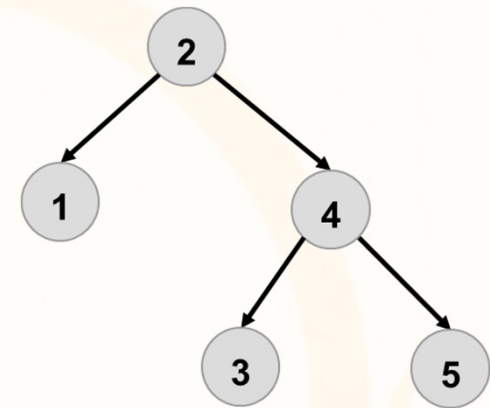

Διάσχιση ΔΔΑ

- Αν θέλουμε να επισκεφθούμε όλους τους κόμβους ενός δένδρου, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ένα από τους πιο κάτω τρόπους, οι οποίοι διαφέρουν στη σειρά με την οποία εξετάζουν τους κόμβους.

1. **Προθεματική Διάσχιση: (Preorder Traversal)** επισκεπτόμαστε (εκτυπώνουμε) πρώτα κάποιο κόμβο και μετά τα παιδιά του.
2. **Μεταθεματική Διάσχιση: (Postorder Traversal)** επισκεπτόμαστε (εκτυπώνουμε) πρώτα τα παιδιά και ύστερα τον κόμβο.
3. **Ενδοθεματική Διάσχιση: (Inorder Traversal)** επισκεπτόμαστε (εκτυπώνουμε) πρώτα τα αριστερά παιδιά, μετά τον κόμβο και μετά τα δεξιά παιδιά.

- PreOrder: 2 1 4 3 5
- PostOrder: 1 3 5 4 2
- InOrder: 1 2 3 4 5

Διάσχιση ΔΔΑ: Υλοποίηση

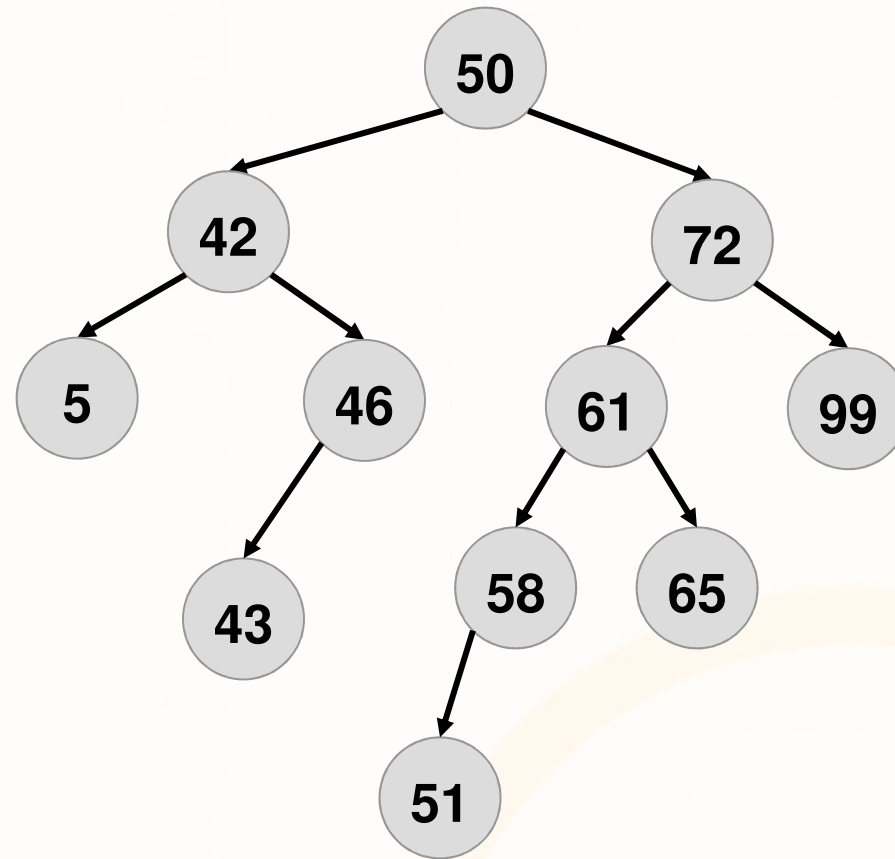
```
public void preOrder() { this.preOrder(this.head); }  
private void preOrder(BinaryTreeNode<E> node) {  
    if (node != null) {  
        System.out.print(node.key + " ");  
        preOrder(node.left);  
        preOrder(node.right);  
    }  
}
```

```
public void postOrder() { this.postOrder(this.head); }  
private void postOrder(BinaryTreeNode<E> node) {  
    if (node != null) {  
        postOrder(node.left);  
        postOrder(node.right);  
        System.out.print(node.key + " ");  
    }  
}
```

```
public void inOrder() { this.inOrder(this.head); }  
private void inOrder(BinaryTreeNode<E> node) {  
    if (node != null) {  
        inOrder(node.left);  
        System.out.print(node.key + " ");  
        inOrder(node.right);  
    }  
}
```

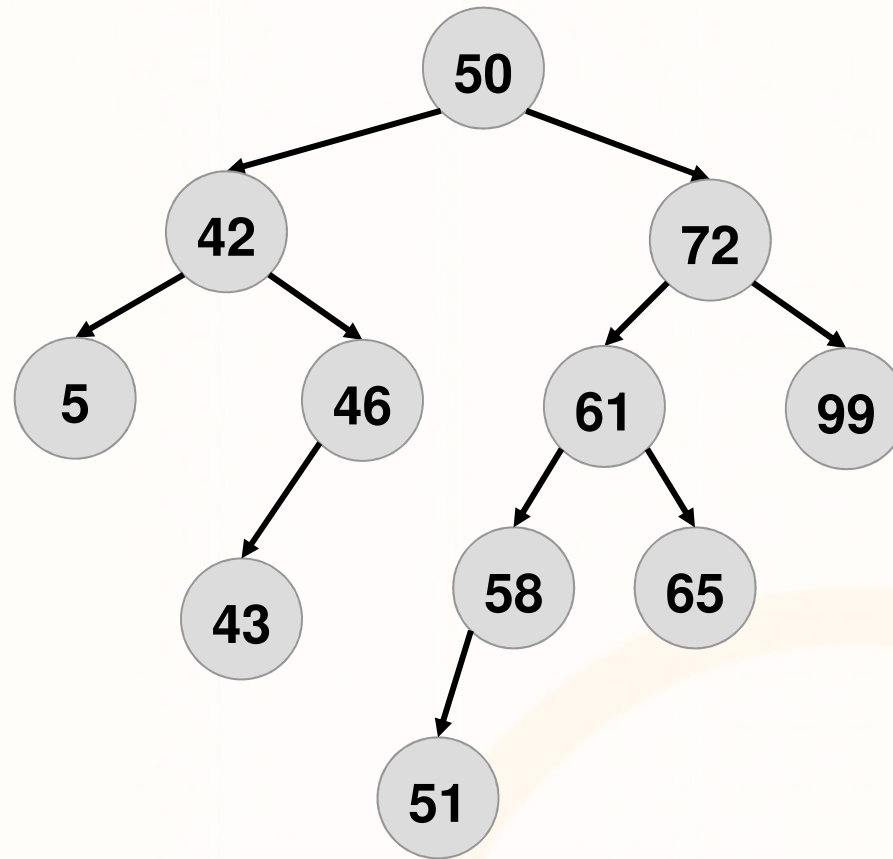
Δυαδικά Δέντρα και ΔΔΑ: Ασκήσεις

Πιο θα είναι το αποτέλεσμα της προθεματικής διάσχισης?

Δυαδικά Δέντρα και ΔΔΑ: Ασκήσεις

Πιο θα είναι το αποτέλεσμα της μεταθεματικής διάσχισης?

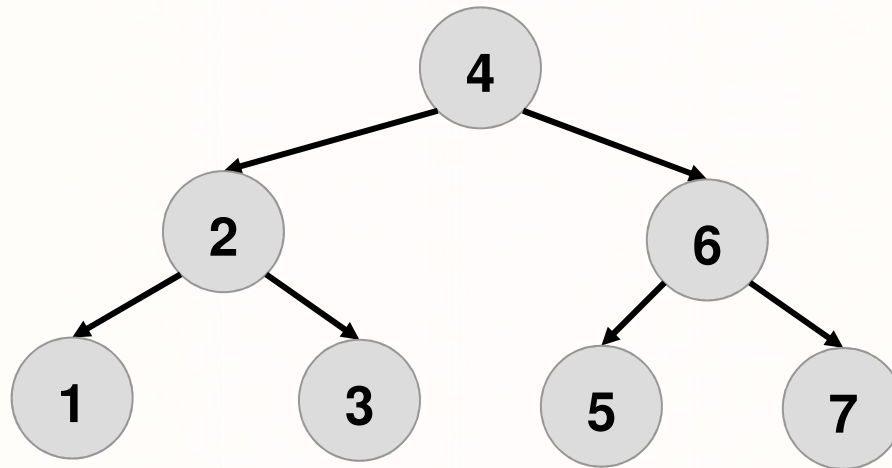
Δυαδικά Δέντρα και ΔΔΑ: Ασκήσεις

Ποιος είναι ο ύψος ενός δυαδικού δέντρου όταν εισάξουμε τα στοιχεία 1,2,3,4,5,6,7 με αυτή τη σειρά;

Ποιος θα είναι ο χρόνος αναζήτησης χειρίστης περίπτωσης στο πιο πάνω δέντρο σε σχέση με το n ;

Δυαδικά Δέντρα και ΔΔΑ: Ασκήσεις

Με ποια σειρά πρέπει να εισάξουμε τα στοιχεία 1,2,3,4,5,6,7 ώστε να πάρουμε το πιο κάτω δέντρο;

Τι είναι το πιο πάνω δέντρο;